

M^oi n^g dân ch^o đ^u ra đⁱ sau nh^{ng} cu^c tranh đ^u dai đ^{ng}, có khi còn đ^m máu

Vⁱ nhận đ^o nh^{trên}, tôi muⁿ nói đⁿ ba đⁱu: m^{ột}, dân ch^o là k^t qu^ả c^ả quá trình phát triⁿ lâu dài c^ả l^à ch^s; hai, dân ch^o là k^t qu^ả c^ả nh^{ng} n^h l^à c^ó không ng^{ng} ngh^o c^ả nhi^u ng^o i và nhi^u u th^h; và ba, dân ch^o là k^t qu^ả c^ả vi^c h^à c^t p.

M^o nh đ^o th^{nh} nh^t t^hng đⁱ d^o hi^u và đ^o th^y. Tuy khái ni^m “dân ch^o” đã ra đⁱ i Hy L^à p cách đây đã 2500 năm, nh^{ng}, th^{nh} nh^t, đó ch^{là} đ^{ng} phôi thai c^ả dân ch^o vⁱ nhi^u hⁿ ch^{nh} nh^t đ^{nh}; và th^{hai}, cái đ^{ng} phôi thai y đã b^óp ch^t m^{ột} cách t^c t^h i su^t c^ả hai ngàn năm sau đó, trong su^t t^h i k^{trung} c^ả và Trung Đ^o i, khi m^oi quyⁿ l^à c^ó đ^u n^m hⁿ trong tay c^ả giⁱ i tu sĩ ho^c giⁱ i quý t^c. Hình th^c dân ch^o mà chúng ta đang đ^o c^p ch^o m^oi xu^t hiⁿ t^h hⁿ m^{ột} trăm năm nay, và càng ngày càng hoàn thiⁿ đⁿ.

M^o nh đ^o th^{hai} cũng rõ: M^oi n^g dân ch^o đ^u ra đⁱ sau nh^{ng} cu^c tranh đ^u dai đ^{ng}, có khi còn đ^m máu. Dân ch^o không phⁱ là món quà cho không bi^u không c^ả ai c^ả. Đó là th^h mà ng^o i ta phⁱ giành gi^t và đánh đⁱ b^{ng} c^ả x^ong máu c^ả chính mình.

Tuy nhiên, trong bài này, tôi ch^{mu} n t^p trung vào m^o nh đ^o th^{ba}: Dân ch^o là đⁱu ng^o i ta phⁱ h^à c^t p.

Tr^u c h^o t, c^{on} l^u ý: dân ch^o không ph^{ai} ch^o là v^o n đ^o c^o ch^o. Không ph^{ai} c^o có b^o u c^o, có Qu^{oc} H^{oi}, có lu^u t pháp, có truy^{en} n thông, dù là truy^{en} n thông t^u do, là có dân ch^o. Bên c^{on} nh c^o ch^o, có khi còn quan tr^o ng h^o n c^o ch^o, là con ng^u i. Dù c^o ch^o có hoàn h^o đ^o n m^u y nh^u ng thi^u u nh^u ng con ng^u i có ý th^u c dân ch^o thì cái c^o ch^o y cũng s^o b^o vô hi^u hóa và không s^o m thì mu^o n th^u nào cũng b^o s^o p đ^o. Lý do là: m^u t trong nh^u ng đ^o u ki^o n quan tr^o ng c^o a c^o ch^o dân ch^o là s^o tham gia c^o a dân chúng. Tham gia b^o ng nhi^u u cách và v^o i nhi^u u m^u c đ^o khác nhau, t^u vi^o c b^o u c^o đ^o n vi^o c y ng c^o, t^u vi^o c góp ý đ^o n vi^o c sinh ho^o t, v.v... Thi^u u ý th^u c dân ch^o, nh^u ng s^o tham gia y nh^u t đ^o nh s^o b^o h^o n ch^o và có nguy c^o b^o l^o ch h^o ng: thay vì phát huy dân ch^o, chúng l^o i c^o ng c^o đ^o c tài.

Nh^u ng ý th^u c dân ch^o không ph^{ai} là th^u b^o m sinh. Nó không đ^o c sinh ra. Nó ph^{ai} i đ^o c th^u đ^o c. Th^u đ^o c trong hai môi tr^o ng chính: giáo đ^o c và xã h^o i.

Trong giáo đ^o c, ngoài ki^o n th^u c, hai m^u c tiêu quan tr^o ng c^o n đ^o c nh^u n m^u nh là vi^o c đào luy^{en} n cho h^o c sinh và sinh viên kh^o năng suy nghĩ m^u t cách đ^o c l^o p và sáng t^u o. Thi^u u hai kh^o năng y, ng^u i ta ch^o là nh^u ng con v^o t, th^u m chí, nh^u ng công c^o. S^o đ^o c l^o p ph^{ai} i đ^o c hi^u là đ^o c l^o p t^u chính th^u y cô giáo, t^u sách giáo khoa, và xa h^o n nh^u ng cũng thi^u t y^u h^o n, đ^o c l^o p t^u các giáo đ^o u. Khi xã h^o i còn n^o ng t^u t^u ng giáo đ^o u, c^o m^u mi^o ng ra là “T^u vi^o t” ho^o c “Marx nói”, “Lênin nói” hay “Bác H^o nói”, tr^u em, và t^u đó, dân chúng không th^u có s^o đ^o c l^o p trong t^u duy đ^o c. Mà đã không có đ^o c l^o p thì không th^u sáng t^u o. N^o n t^u ng c^o a đ^o c l^o p và sáng t^u o, do đó, là s^o tin t^u ng vào s^o th^u t và s^o t^u tin là chính mình, b^o ng nh^u ng n^o l^o c riêng c^o a mình, có th^u ti^u p c^o n đ^o c s^o th^u t y. Có đ^o c ni^u m tin t^u ng và s^o t^u tin y, ng^u i ta m^u i có th^u hành x^o nh^u m^u t con ng^u i t^u do. Có hành x^o nh^u nh^u ng con ng^u i t^u do, ng^u i ta m^u i có dân ch^o.

Nh^u ng nhà tr^u ng không, ch^o a đ^o. Ý th^u c dân ch^o còn c^o n ph^{ai} i đ^o c đào luy^{en} n trong môi tr^u ng xã h^o i n^o a. Nh^u ng gì đ^o c h^o c trong nhà tr^u ng c^o n ph^{ai} i đ^o c th^u c t^u p ngay trong đ^o i s^o ng hàng ngày, t^u đó, ng^u i ta đ^o c thoát ra kh^o i áp l^o c c^o a t^u p quán và giáo đ^o u và đ^o c có quy^o n phát bi^u nh^u ng ý ki^o n riêng c^o a mình dù chúng đi ng^u c l^o i v^o i đám đông và v^o i quy^o n l^o c. Vi^o c hành x^o nh^u m^u t con ng^u i t^u do – đ^o u ki^o n c^o a dân ch^o - do đó, ch^o có th^u th^u c hi^u n đ^o c trong môi tr^u ng t^u do.

Nh^u n th^u c đ^o c t^u m quan tr^o ng c^o a giáo đ^o c và xã h^o i trong vi^o c đào luy^{en} n ý th^u c cũng nh^u thói quen dân ch^o s^o đ^o n đ^o n h^o lu^u n này: Đ^o xây đ^o ng m^u t n^o n dân ch^o t^u i Vi^o t Nam, ng^u i ta ph^{ai} i b^o t đ^o u, tr^u c h^o t, t^u hai đ^o m: giáo đ^o c và xã h^o i. Khi giáo đ^o c và xã h^o i ch^o a thay đ^o i, s^o thay đ^o i v^o c^o c^o u quy^o n l^o c, n^o u có, không có gì b^o o đ^o m s^o đ^o n đ^o n dân ch^o c^o. Có khi đó ch^o là thay th^u m^u t h^o th^u ng đ^o c tài này b^o ng m^u t h^o th^u ng đ^o c tài khác.

Dân ch^o không t^u nhiên mà có

Tác Giả: Nguy^{en} H^ong Qu^{oc}

Thứ Hai, 18 Tháng 7 Năm 2011 06:31

Nh^ong nhìn c^o hai ph^ong điⁿ giáo d^oc và xã h^oi ở Vi^{et} Nam, liên quan đ^on v^on đ^o dân ch^o, chúng ta không th^o không bị quan. N^on giáo d^oc Vi^{et} Nam, cho đ^on nay, sau bao nhiêu l^oi h^oa h^on c^oi cách, v^on không h^o thay đ^oi theo chi^u h^ong phát huy tinh th^on đ^oc l^op và sáng t^o. H^oc sinh v^on ph^oi nh^oi nhét ki^on th^oc đ^o tr^o bài. Th^oy cô giáo v^on t^o đóng vai trò trung tâm phân ph^oi ki^on th^oc. H^o th^ong thi c^o v^on đ^oa trên vi^oc ki^om tra ký ^oc. Vi^oc nh^oi nhét ^oy đ^on đ^on h^o qu^o khác: s^o gi^o đ^oi. Tr^o thì gi^o đ^oi trong cách h^oc t^o và h^oc v^ot. L^on thì gi^o đ^oi trong vi^oc mua bán b^ong gi^o và b^ong đ^om. Khi gi^o đ^oi lên ngôi, m^oi b^ong giá tr^o, t^o truy^on th^ong đ^on hi^on đ^oi, đ^ou b^o đ^oo l^on. Không có n^on dân ch^o nào có th^o đ^oc xây đ^ong trên nh^ong s^o đ^oo l^on nh^o v^oy c^o.

Sinh ho^ot xã h^oi Vi^{et} Nam hi^on nay cũng không ph^oi là m^onh đ^ot t^ot đ^o nuôi d^ong dân ch^o. Lu^ot pháp không rõ ràng, đ^o s^ong còn, ng^o i ta ph^oi mánh mung. Xin tr^ong h^oc cho con cái: mánh mung. Xin vi^oc làm: mánh mung. Đ^o tăng l^ong ho^oc tăng ch^oc: mánh mung. ^o đâu cũng có và cũng c^on có mánh mung c^o. Thói mánh mung ^oy, m^ot m^ot, gi^ot ch^ot lu^ot pháp, m^ot khác, gi^ot ch^ot c^o ni^om hy v^ong vào dân ch^o.

Đ^o thay đ^oi môi tr^ong xã h^oi nh^o th^o, ng^o i ta không ch^o c^on c^ong c^o h^o th^ong pháp lu^ot nh^o m^ot s^o ng^o i đã nói; ng^o i ta c^on ph^oi, quan tr^ong và kh^on thi^ot h^on, xây đ^ong cho đ^oc m^ot xã h^oi dân s^o lành m^onh.

Nh^ong v^on đ^o xã h^oi dân s^o là m^ot v^on đ^o r^ong l^on và ph^oc t^op. Chúng ta s^o bàn sau.